

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Optimizacija biološke razgradnje gnojevke (s produkti, ki vsebujejo aerobne, anaerobne in anoksične mikroorganizme) za zmanjšanje izgub dušika in njena raba v kmetijstvu

Ostali člani partnerstva: *13 članov, od tega 6 kmetijskih gospodarstev*

Kmetijski Inštitut Slovenije; ŽIPO Lenart d.o.o.; KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor; KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto; KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota; Nacionalni laboratorij za zdravje okolje in hrano, Oddelek za podzemne in površinske vode, odpadke in tla; Energetska podnebna agencija za Podravje; Biotehniška šola Maribor; Jože Šiler; Mihaela Berglez; Jože Polajžer; Jože Globevnik; Alojz Varga

- Tip projekta: EIP
- Tematika projekta: *Uporaba biorazgradljivih materialov v procesu kmetijske proizvodnje*
- Obdobje trajanja projekta: *12.05.2023 - 11.05.2025*

PROJEKT - Optimizacija biološke razgradnje gnojevke (s produkti, ki vsebujejo aerobne, anaerobne in anoksične mikroorganizme) za zmanjšanje izgub dušika in njena raba v kmetijstvu

- ▶ *NAMEN IN CILJI: S pomočjo produktov, ki vsebujejo aerobne, anaerobne in anoksične mikroorganizme, optimizirati biološko razgradnjo gnojevke*
- ▶ Uporabljeni produkti: **Micropan NORMAL, Micropan BIOGAS, Micropan LIQUAM FLOW, Euroactiv Agro**
- ▶ **VEZAVA DUŠIKA V BOLJ OBSTOJNO OBLIKO - organski ter amonijski dušik (NH₄-), optimizacija dozorevanja gnojevke**
- ▶ Praktični preizkus zajema: **IZVAJANJE TRETMANOV, MERJENJE ŠTEVILA DELCEV AMONIJAKA (v hlevu pred mešanjem, v hlevu med in po mešanju, na polju ob in po razvozu), ANALIZIRANJE VZORCEV GNOJEVKE**

KJE IZGUBLJAMO DUŠIK?

▶ V HLEVVU **19.2%**

- ▶ NH₃ 86.2%
- ▶ N₂O 2,1%
- ▶ NO_x 0.3%
- ▶ N₂ 11.5%

▶ GNOJENJE - PRI RAZVOZU **21.9%**

- ▶ NH₃ 100%

▶ MINERALNA GNOJILA **4.4%**

▶ V TLEH N **16,6%**

- ▶ NH₄⁺, NO₃⁻, N₂ 86% v vode
- ▶ N₂O 7%
- ▶ NO_x 7%

SKUPNA IZGUBA dušika = 47%

Sestava živinskih gnojil v Sloveniji

Vrsta gnojila	N	P ₂ O ₅	K ₂ O
Goveja gnojevka (kg na m ³)	3,6 1,5 do 4,8 1,0 do 5,6	1,6 0,6 do 2,1 1,0 do 5,6	4,0 2,4 do 5,2 1,5 do 8,9
Goveji gnoj (kg na t)	4,7 3,4 do 6,5 2,7 do 8,5	3,0 1,8 do 4,1 2,7 do 8,5	5,1 3,1 do 7,3 1,7 do 11,8
Goveja gnojnica (kg na m ³)	1,5 0,3 do 2,6 0,2 do 3,6	0,3 0,1 do 0,3 0,2 do 3,6	3,9 1,9 do 7,6 0,6 do 9,3
Praščja gnojevka (kg na m ³)	5,0 3,4 do 7,8 2,6 do 13,1	3,0 1,3 do 6,3 2,6 do 13,1	2,9 2,0 do 4,6 1,7 do 6,6

Povprečje

Verjeten razpon

Razpon meritev na kmetijah

MALO BOLJ PRAKTIČNO - 1 m³

1 m³

na leto proizvede **4,95kg** čistega N

Hlev	Izguba -19,2% (-0.95kg)
Razvoz	Izguba -21,9% (-0,876kg)
V tleh	Izguba -16,6% (-0,52kg)

Rastlinam je na voljo le **2,61 kg N**

PRVI REZULTATI - meritve delcev amonijaka - v hlevu (21.8.2023)

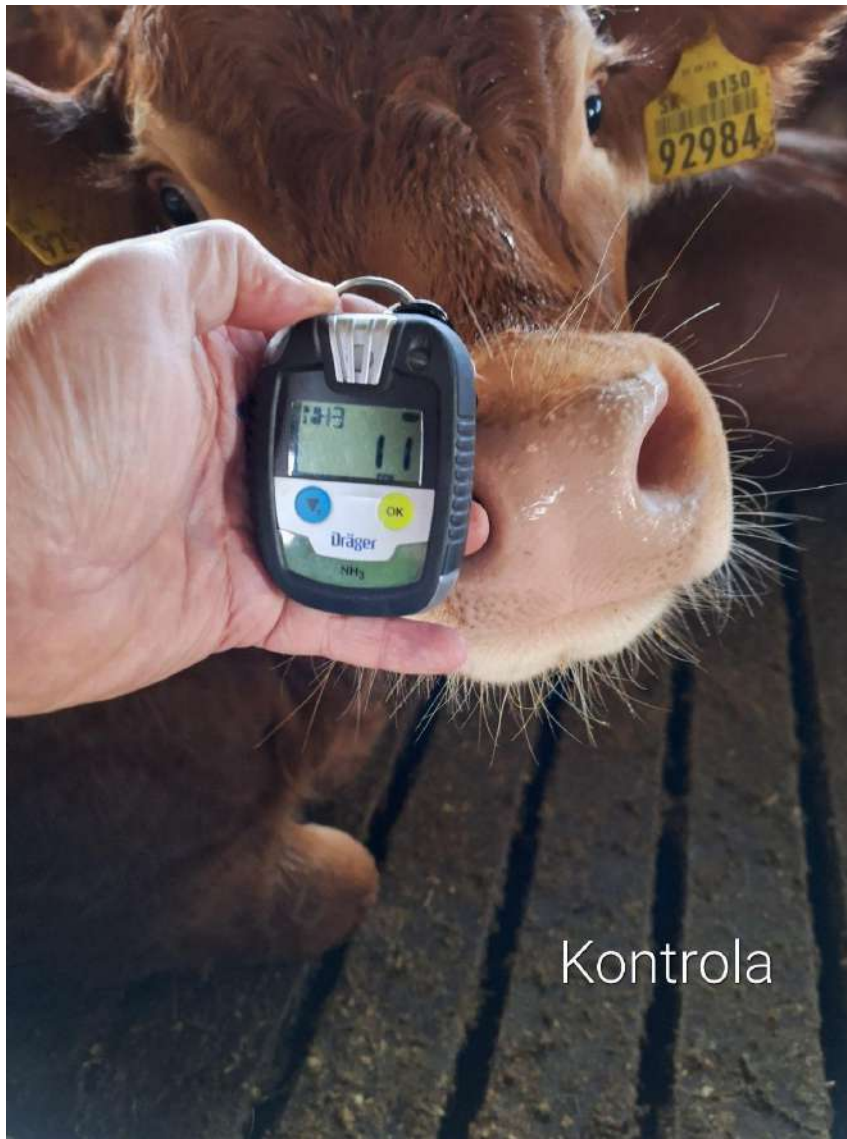

Kontrola

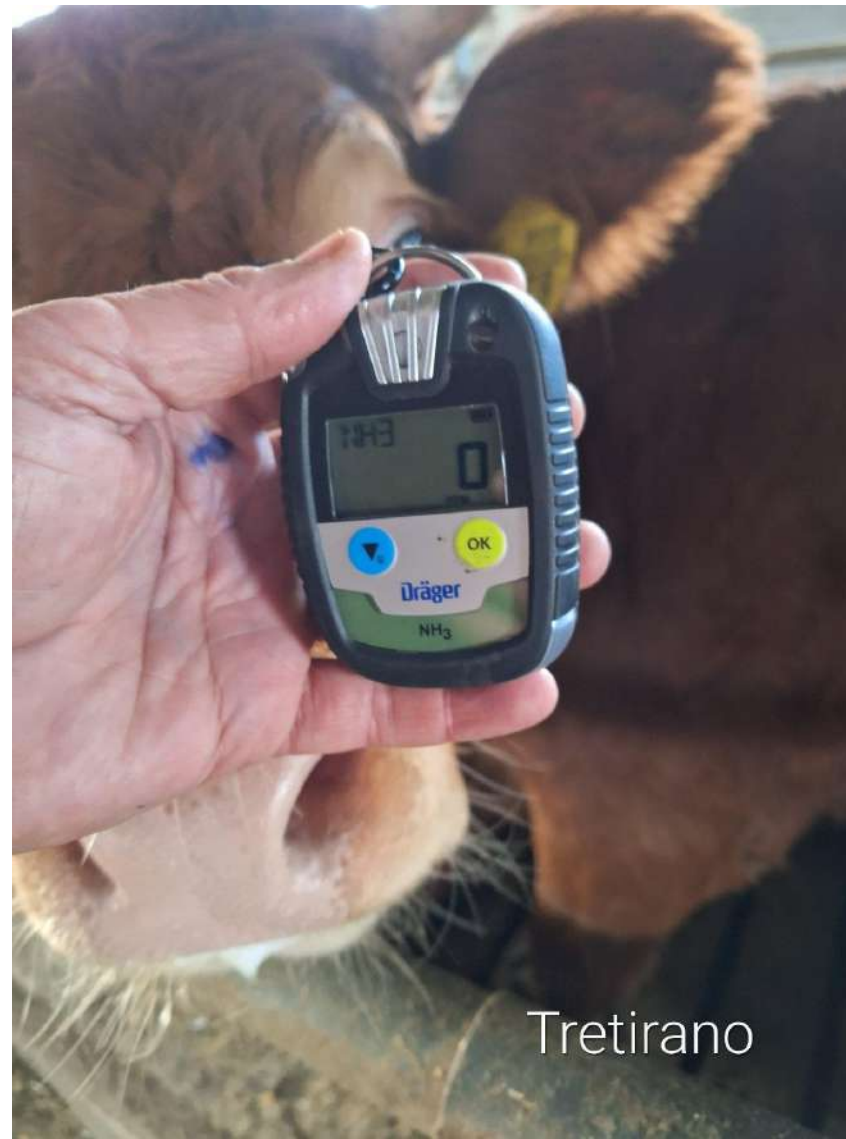

Tretirano

PRVI REZULTATI - meritve delcev amonijaka - v hlevu (7.11.2023 - po mešanju)

Kontrola

Tretirano

PRVI REZULTATI - meritve delcev amonijaka - v hlevu (7.11.2023 - po razvozu - v zvonu)

Kontrola

Tretirano

PLEMENKE

ANALIZE GNOJJEVK

GOVEJI PITANCI

	7.6.2023	18.10.2023		
	VARGA	VARGA	INTERPOLACIJA	Razlika v gramih
SUHA SNOV DRY MATTER	44	25	44	
VLAGA HUMIDITY	956	975		
Pepel/Žarilni ostanek Ash	10	8		
Organska snov/Žarilna izguba Organic matter	34	17		
Organski ogljik (Corg)	19,0	9,5		
pH	7,00	7,70		
Skupni dušik (Ntot)	4,18	3,44	6,05	1,87
Amonijski dušik (NH4-N)	1,87	2,67	4,70	2,83
Skupni fosfor (P)	0,76	0,53		
Skupni fosfor (kot P2O5)	1,74	1,21		
Skupni kalij (K)	1,30	1,75		
Skupni kalij (kot K2O)	1,56	2,10		
C/N Razmerje	4,6	2,8		

+ 1,87 kgN/m³

	27.6.2023				
	ŽIPO TRETIRANA DESNO	INTERPOLACIJA	ŽIPO KONTROLA DESNO	INTERPOLACIJA	Razlika v gramih
SUHA SNOV DRY MATTER	60	100	103	100	
VLAGA HUMIDITY	940		897		
Pepel/Žarilni ostanek Ash	12		20		
Organska snov/Žarilna izguba Organic matter	48		83		
Organski ogljik (Corg)	26,7		46,5		
pH	8,20		8,10		
Skupni dušik (Ntot)	3,53	5,88	4,95	4,81	1,08
Amonijski dušik (NH4-N)	1,65	2,75	2,63	2,55	0,20
Skupni fosfor (P)	0,53	0,88	0,55	0,53	
Skupni fosfor (kot P2O5)	1,21	2,02	1,26	1,22	
Skupni kalij (K)	1,86	3,10	2,95	2,86	
Skupni kalij (kot K2O)	2,23	3,72	3,54	3,44	
C/N Razmerje	7,6		9,4		

+ 1,08 kgN/m³

ANALIZE ŽIPO	5_2023		KPK mg/l kot O2	BPK5 mg/l kot O2	TMC CFU/g	
6_2023	KONTROLA	Right	66.500	18.500	5,0	10x8
6_2023	TRETIRANO	Right	44.200	6.710	9,3	10x8

2,75x nižji!

NAMEN IN CILJI PROJEKTA

PRIHRANEK

DOBROBIT
ŽIVALI

VPLIV
KMETIJSTVA
NA OKOLJE

NAMEN IN CILJI PROJEKTA

PRIHRANEK

MANJ IZGUB DUŠIKA

Zmanjšana poraba mineralnih gnojil

Optimizirana poraba živinskih gnojil

NAMEN IN CILJI PROJEKTA

DOBROBIT
ŽIVALI

AMONIJAK -> AMONIJSKI
DUŠIK

Manjše število delcev NH₃ v
zraku - manj neprijetnih
vonjav

Boljše življenjsko okolje
živali

NAMEN IN CILJI PROJEKTA

VPLIV KMETIJSTVA NA OKOLJE

*Sobivanje lokalnega
prebivalstva in kmetijskih
gospodarstev*

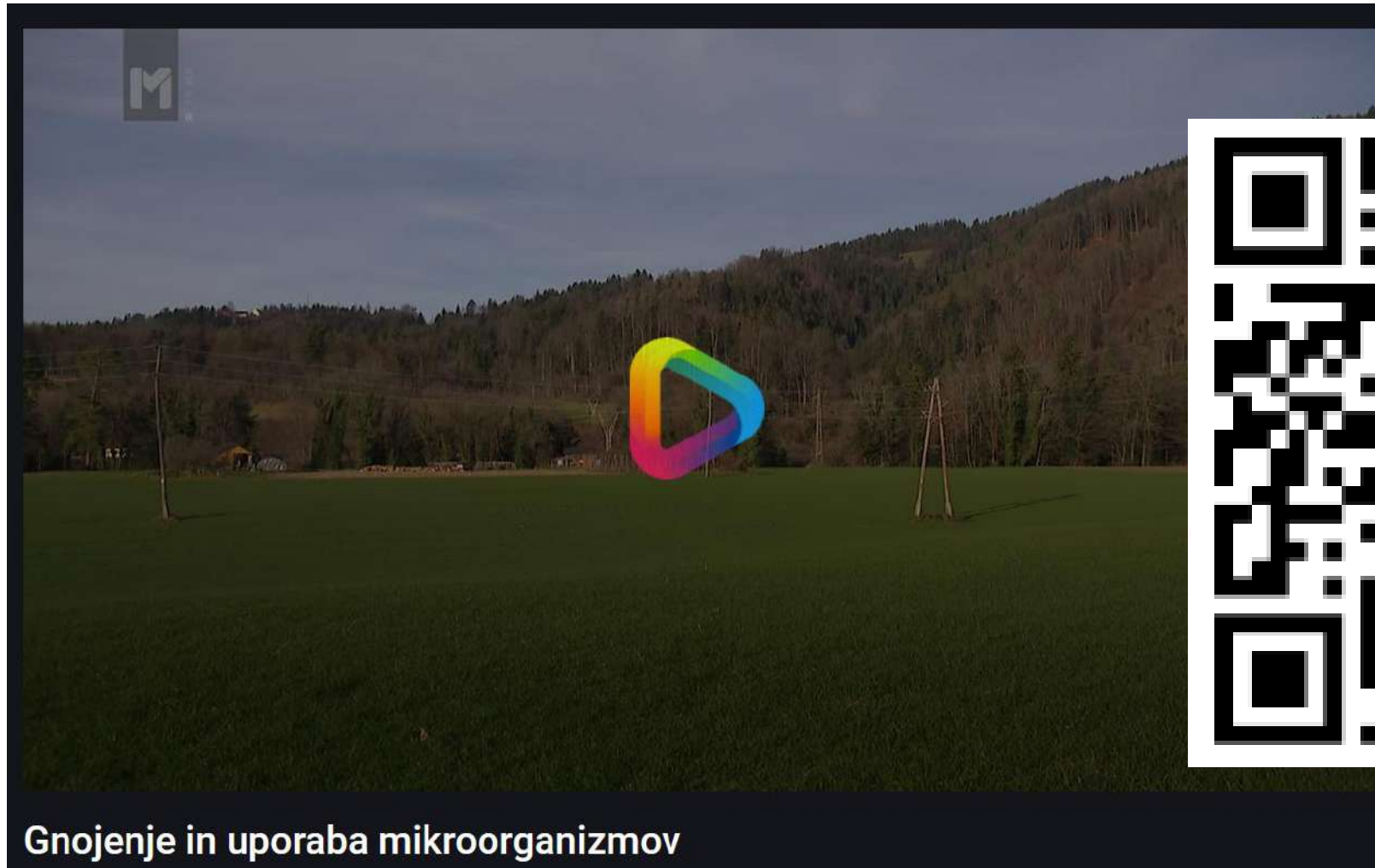
*Zmanjšano onesnaženje vod z
nitrati*

Precizno kmetijstvo

Znižan ogljični odtis kmetije

OGLED ODDAJE LJUDJE IN ZEMLJA

Gnojenje in uporaba mikroorganizmov

<https://365.rtv slo.si/arhiv/ljudje-in-zemlja/175106297>

15

IZVEDBA PRAKTIČNIH PREIZKUSOV

- ▶ Na vseh kmetijskih gospodarstvih se je tretman s praškastima produktoma Micropan Normal in Micropan Biogas opravljal 2x tedensko - doziranje v skladu s protokolom.
- ▶ Tretman s tabletami Micropan Biogas se je opravil po vsaki popolni izpraznitvi jame - goveja živina
- ▶ Tretman s tabletami Micropan Liquam flow se je opravil po vsaki izpraznitvi zbiralnika pri čepnem sistemu - prašiči
- ▶ Euroactiv agro smo pred razvozom dodali v vsako cisterno, preden smo vanjo načrpali gnojevko. ¹⁶

IZVAJANJE TRETMANOV (2x tedensko) Micropan Normal + Micropan Biogas

17

IZVAJANJE TRETMANOV

(po vsaki izpraznitvi jame)

Micropan Biogas/Micropan Liquam flow

PROTOKOL

FAZA KOLONIZACIJE

Doziranje	Produkt	Izvedba
0,880 kg /10.000kg žive teže na teden	Micropan Normal	Priporočljivo je, da tedensko količino razdelimo na 2 tretmana na teden (ponedeljek-četrtek)
0,332 kg/10.000kg žive teže na teden	Micropan Biogas	Priporočljivo je, da tedensko količino razdelimo na 2 tretmana na teden (ponedeljek-četrtek)

FAZA VZDRŽEVANJA

Doziranje	Produkt	Izvedba
0,237 kg /10.000kg žive teže na teden	Micropan Normal	Priporočljivo je, da tedensko količino razdelimo na 2 tretmana na teden (ponedeljek-četrtek)
0,096 kg/10.000kg žive teže na teden	Micropan Biogas	Priporočljivo je, da tedensko količino razdelimo na 2 tretmana na teden (ponedeljek-četrtek)

PRAKTIČNI PREIZKUS KMETIJA BERGLEZ Hoče

PRAKTIČNI PREIZKUS KMETIJA ŠILER Selnica ob Dravi

PRAKTIČNI PREIZKUS KMETIJA POLAJŽER Podplat

PRAKTIČNI PREIZKUS KMETIJA VARGA Tišina

